

НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ НА ОЛІЙНО-ЖИРОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Виробництво нерафінованої олії і жирів є надзвичайно важливим і вигідним. Останнім часом спостерігається стабільне збільшення обсягів переробки олійних культур. Кліматичні зміни, сезонність і урожайність є одними із основних факторів впливу на олійно-жировий сектор.

Позитивний стан згаданих вище факторів, а також розширення посівної площі сприяло збільшенню виробництва насіння соняшника з 4,7 млн. т у 2005 році до 8,7 млн. т у 2011 році. Між іншим, частка виробництва насіння соняшника поміж вирощування соєвих бобів, ріпаку становить майже 70 %. За оцінкою Міністерства сільського господарства США, у 2012–2013 рр. Україна посідає перше місце за валовим збором соняшнику на світовому ринку з часткою 25 %.

Українські ґрунти і розширені посівні площі разом дають непоганий результат, що закріплює позиції на світовому ринку і зазначає певні перспективи серед основних конкурентів: Аргентина, Росія, ЄС. Але аналіз показав, що європейські підприємства, порівняно з українськими, зазначають важливість і необхідність нарощувати і покращувати свої нематеріальні активи, які дають змогу збільшити конкурентоздатність за рахунок застосування сучасних технологій переробки сировини і вартість підприємства.

В таблиці 1, 2 зображені вітчизняні та європейські підприємства з показовим обсягом нематеріальних активів із річної фінансової звітності за даними бази даних Amadeus компанії Bureau van Dijk і українського агентства SMIDA.

Таблиця 1

Об'єм нематеріальних активів найбільших компаній Європи з виробітку олії і жирів

№ з/п	Назва підприємства	Країна	Нематеріальні активи, тис. євро
1	Deoleo SA	Spain	930,393
2	Carapelli Firenze S.P.A.	Italy	259,654
3	Lesieur	France	215,962
4	Raisio Oyj	Finland	150,800
5	Industria Olearia Biagio Mataluni SRL	Italy	116,201
6	Cargill SLU	Spain	75,950
7	LLC Bunge CIS	Russian Federation	74,614
8	As Agra Industrier	Norway	53,661
9	Aceites DEL Sur-Coosur Sociedad Anonima	Spain	34,815
10	Trygg Pharma AS	Norway	28,428

Таблиця 2

Об'єм нематеріальних активів найбільших компаній України з виробітку олії і жирів

№ з/п	Назва підприємства	Місто	Нематеріальні активи, тис. грн.
1	2	3	4
1	BMB Margarin ООО	Ruska Polyans	225,295
2	Delta Wilmar CIS TOV	Yuzhne	11,200
3	Illichivskiy Oliynozhiroviy Kombinat OAO	Illichivsk	8,564
4	Ukrainska Chornomorska Industriya ООО	Illichivsk	4,258
5	Kirovogradoliya OAO	Kirovograd	1,643
6	Mizhkolgospniy Kombikormoviy Zavod ООО	Savran	1,186

Продовження табл. 2

1	2	3	4
7	Peresichanskiy Masloekstraktsiyniy Zavod ООО	Harkiv	825
8	Kargill Kombinat ООО	Donetsk	774
9	Dnipropetrovskiy Oliynoekstraktsiyniy Zavod	Dnipropetrovsk	729

	ПІІ ЗАО		
10	Приколотнянський Олійноекстракційний завод ЗАО	Приколотне	443

Із даних таблиць видно, що ситуація відображення і обліку нематеріальних активів в Україні вкрай відрізняється від європейських тенденцій. Адже ж саме нематеріальні активи дають змогу створювати більшу цінність, у тому числі матеріальну, а також створювати умови для підтримки стійких конкурентних переваг.

Якщо ж говорити про склад нематеріальних активів, то він також відрізняється. На підприємствах олійно-жирового комплексу України, найчастіше у складі нематеріальних активів, значаться такі групи, як: права користування природними ресурсами, авторське право та суміжні з ним права та інші нематеріальні активи. Коли у бухгалтерській звітності європейських підприємств поміж торгових марок, ліцензій, комп'ютерного обладнання і програм також відображається гудвіл.

Саме гудвіл виокремлює одне підприємство від іншого і визначає ділову репутацію, оцінку взаємовідносин із клієнтами, якість обслуговування, потрібність продукту та багато іншого. Адже ж невраховування гудвілу українськими підприємствами не виключає його наявність, але ефективне управління можливе лише за умов чіткого розуміння і бачення тих нематеріальностей, що володіє підприємство.

Таким чином, вітчизняним підприємствам необхідно навчитися ефективніше використовувати процес створення вартості за допомогою нематеріальних активів і запровадити їх у своїй господарській діяльності.

Виробництво різних видів рослинних олій і розвиток самої олійно-жирової галузі є суттєвою складовою світової харчової промисловості і займає важливе стратегічне положення в економіках країн світу. Унаслідок цього отримуємо різноманітні олійні культури і безмежні можливості для розвитку бізнесу.

Експерт ДП «Держзовнішінформ» О.Одосій визначає перспективи розвитку для олійних культур в найближчі роки в Україні. Він зауважує, що з огляду на тенденції розвитку світової економіки й обмеженість факторів виробництва (земля, капітал тощо), в найближчі роки в Україні варто очікувати подальше зростання виробництва, переробки і споживання олійних культур. Негативним фактором для українських сільгоспвиробників буде зниження цін реалізації продукції, що в свою чергу, викликане значним зростанням світового виробництва олійних культур. У подальшому розвитку олійної галузі в Україні та збільшенню експорту даної продукції сприятимуть такі чинники:

- поступова лібералізації торгівлі з країнами ЄС (у межах євроінтеграційних процесів);
- збереження тенденції до нарощування об'ємів експорту в країни далекого зарубіжжя, в яких темпи зростання населення відстають від темпів росту виробництва продуктів харчування (наприклад, Китай, Індія тощо);
- відносно низька собівартість та високий рівень рентабельності виробництва, що забезпечує цінову конкурентоздатність на світовому ринку;
- збереження політики розвинутих країн на поступове заміщення енергетичних товарів (нафта, газ) відновлювальними джерелами енергії;
- високий технологічний рівень розвитку галузі;
- налагоджений процес маркетингу товарів на закордонні ринки тощо.